माङ्गल्य *a.* [मङ्गलाय हितं ष्यञ्] Auspicious, indicative of good fortune; क्षौमं केनचिदिन्दुपाण्डु तरुणा माङ्गल्यमाविष्कृतम् Ś. 4. 4; सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये शिवे Devīstuti. **–ल्यम्** 1 Auspiciousness, prosperity, welfare, good fortune. –2 A blessing or benediction. –3 A festivity, festival, any auspicious rite. –4 An auspicious thing, amulet. –**Comp.** –**मृदङ्गः** a drum beaten on auspicious occasions; ध्वनिश्च माङ्गल्यमृदङ्गमांसलम् U. 6. 25.

माचः A way, road.

माचलः 1 A thief, robber, burglar. –2 A crocodile. –3 N. of a disease; L. D. B. –4 Sickness.

माचिका A fly.

माजलः A kind of bird, the blue roller.

माञ्जिष्ठ *a.* (**–ष्ठी** *f.*) [मञ्जिष्ठया रक्तम् अण्] 1 Red as madder; नीललोहितमाञ्जिष्ठपद्मवर्णैः सितासितैः Rām. 5. 1. 5 (com. माञ्जिष्ठः कृष्णपाण्डुर इति कतकः। पाटल इत्यन्ये।) –2 Dyed with madder; माञ्जिष्ठेषु व्यज्यते न स्म सैन्यैः Śi. 18. 34. **–ष्ठम्** Red colour.

माञ्जिष्ठिक *a.* (**–की** *f.*) Dyed or tinged with madder; मौर्व्या मेखलया नियन्त्रितमधोवासश्च माञ्जिष्ठिकम् U. 4. 20; Mv. 1. 18.

माटङ्कः A salt-market.

माटिः, माठी An armour, mail.

माठः A road.

माठरः 1 N. of Vyāsa. –2 A Brāhmaṇa. –3 A distiller (शौण्डिक Sk.) –4 One of the attendants on the sun (पारिपार्श्विक); तैरेव फलपत्रैश्च स माठरमतोषयत् Mb. 12. 292. 8. –5 N. of a Gotra; माठरोऽस्मि गोत्रेण.

माडः 1 A species of tree. –2 Weight, measure.

माडवः A particular mixed caste.

माडिः A palace.

माडुकः, –ड्डिकः A drummer.

माढिः *f.* 1 The young leaf before it opens. –2 Honouring. –3 Sadness, dejection. –4 Poverty. –5 Anger, passion. –6 The border or hem of a garment. –7 A double tooth (also माढी).

माणवः [मनोरपत्यम् अण् अल्पार्थे णत्वम्] 1 A lad, boy, youth, youngster. –2 A little man, manikin (used contemptuously). –3 A pearl-necklace of sixteen (or twenty) strings. –4 A young Brāhmaṇa. –5 N. of one of the 9 treasures.

माणवकः 1 A youth, boy, lad, youngster (oft. used contemptuously). –2 A little man, dwarf; manikin; मायामाणवकं हरिम् Bhāg. 8. 18. 24. –3 A silly fellow. –4 A scholar, religious student. –5 A pearl-necklace of sixteen (or twenty or fortyeight) strings; ग्रीवाद्भुतैवावद्धशोभितापि प्रसाधिता माणवकेन सेयम् N. 7. 66. **–कम्** A kind of metre.

माणविका A young girl, damsel.

माणवीन *a.* [माणवस्येदं खञ्] Boyish, childish.

माणव्यम् [माणवानां समूहः यत्] A company of lads or boys.

माणिकः A jeweller.

माणिका A particular weight (equal to eight *palas*).

माणिक्यम् A ruby; शैले शैले न माणिक्यम् Subhāṣ.

माणिक्या A small house-lizard.

माणिबन्धम्, माणिमन्थम् Rock-salt.

माण्डप *a.* Belonging to a temple.

माण्डलिक *a.* (**–की** *f.*) Relating to, or ruling a province. **–कः** 1 The ruler of a province. –2 A sovereign with an annual income between 3 to 10 lacs of rupees; सामन्तः स नृपः प्रोक्तो यावल्लक्षत्रयावधि। तदूर्ध्वं दशलक्षान्तो नृपो माण्डलिकः स्मृतः॥ Śukra. 1. 183.

मातङ्गः [मतङ्गस्य मुनेरयम् अण्] 1 An elephant; मातङ्गाः किमु वल्गितैः K. P. 7; Śi. 1. 64. –2 A man of the lowest caste, a Chāṇḍāla. –3 A Kirāta, mountaineer or barbarian. –4 (At the end of comp.) Any thing the best of its kind; *e. g.* बलाहकमातङ्गः. **–ङ्गी** 1 N. of Pārvatī. –2 N. of Vasiṣṭha's wife. –3 N. of one of the ten Mahāvidyās. –4 A Chāṇḍāla lady; नताङ्गी मातङ्गी रुचिरगतिभङ्गी A. L. –**Comp.** –**कुमारी** a Chāṇḍāla girl. –**ज** *a.* elephantine. –**दिवाकरः** N. of a poet. –**नक्रः, –मकरः** a crocodile as large as an elephant; मातङ्गनक्रैः सहसोत्पतद्भिर्भिन्नान् द्विधा पश्य समुद्रफेनान् R. 13. 11. –**लीला** N. of a medical work.

मातरिपुरुषः 'One who can act like a man only against his mother', a poltroon, cowardly boaster.

मातरिश्वन् [मातरि अन्तरीक्षे श्वयति वर्धते श्वि कनिन् ङिच्च अलुक् स० Uṇ 1. 156] Wind; पुनरुषसि विविक्तैर्मातरिश्वावचूर्ण्य ज्वलयति मदनाग्निं मालतीनां रजोभिः Śi. 11. 17; Ki. 5. 36; मातरिश्वा वायुर्मातर्यन्तरिक्षे श्वसिति मातर्याशु अनिति वा Nir.

मातलिः N. of the charioteer of Indra. –**Comp.** –**सारथिः** an epithet of Indra.

माता A mother.

मातापितृ (*dual*) Mother and father, parents; मातापितृविहीनो यस्त्यक्तो वा स्यादकारणात् Ms. 9. 177.

मातामहः A maternal grandfather. **–हौ** (dual) The maternal grand-father and grand-mother. **–ही** The maternal grand-mother.

मातिः *f.* 1 Measure. –2 A thought, idea, conception. –3 Accurate knowledge or determination.